

NORGES HØYESTERETT

Den 11. april 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Bergh og Thyness i

HR-2025-697-U, (sak nr. 25-024452STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat John Christian Elden)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder anke over straffutmålingen i sak om grov kroppskrenkelse og trusler mot offentlige tjenestepersoner.
- (2) A ble 8. januar 2023 tiltalt sammen med en annen for forsøk på omsorgsunndragelse, jf. straffeloven § 261 første ledd, jf. § 16. A ble i tillegg tiltalt for kroppskrenkelse, jf. straffeloven § 271, og for to tilfeller av trusler mot offentlige tjenestepersoner, jf. straffeloven § 155.
- (3) Grunnlaget for tiltaleposten som gjelder kroppskrenkelse lyder slik:

«En gang i tiden mellom mars og juni 2020, i --- veg 0 i X, slo eller dyttet han sin sønn B f. 00.00.2012 slik at B dunket hodet i en bordplate og begynte å blø neseblod.»
- (4) Grunnlaget i den første tiltaleposten om trusler mot offentlige tjenesteperson er som følger:

«Torsdag 20. mai 2021 i X rådhus i X, i et møte med barneverntjenesten, ble han orientert om en begjæring om omsorgsovertakelse og sa til saksbehandler C ‘dette er dumt for ditt liv’, ‘sover du på natten’ eller liknende, for å påvirke C sin utførelse av barnevernstjenestens arbeid.»
- (5) Den andre tiltaleposten om trusler mot offentlige tjenesteperson er likelydende, men gjelder en annen ansatt.
- (6) Østre Innlandet tingrett avsa 22. oktober 2023 dom med slik domsslutning for A:

«3. A, født 00.0201986, dømmes for overtredelse av

-straffeloven § 261 første ledd, jf. straffeloven § 16,
 -straffeloven §§ 272, jf. 271, og
 -straffeloven § 155 (to tilfeller)
 til fengsel i 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 79 bokstav a.

Av fengselsstraffen blir 90 – nitti – dager å fullbyrde, mens fullbyrdelsen av reststraffen på 90 – nitti – dager utsettes etter reglene i straffeloven §§ 34-39 med en prøvetid på 2 – to – år.

4. A betaler erstatning for ikke økonomisk tap/oppreisning til B med 40 000 – førtitusen – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
 5. A betaler sakskostnader til det offentlige med 6 000 – sekstusen – kroner.»
- (7) De tiltalte anket til Eidsivating lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for samtlige tiltaleposter, subsidiært straffutmålingen.
- (8) Ved lagmannsrettens beslutning 10. januar 2024 ble ankene nektet fremmet. De tiltalte anket til Høyesterett over lagmannsrettens saksbehandling. Lagmannsrettens beslutning ble opphevet ved kjennelse 18. mars 2024 fra Høyesteretts ankeutvalg (HR-2024-537-U). Ankene over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltaleposten som gjaldt forsøk på omsorgsunndragelse, ble henvist til ankeforhandling ved Eidsivating lagmannsretts beslutning 14. mai 2024. As anke over øvrige tiltaleposter ble nektet fremmet.
- (9) Eidsivating lagmannsrett avsa 27. november 2024 dom med slik domsslutning for A:
- «2. A, født 00.00.1986, frifinnes for overtredelse av straffeloven § 261 første ledd, jf. straffeloven § 16.
- For de forhold som er endelig avgjort ved Østre Innlandet tingretts dom 22. oktober 2023, tiltalens post II – overtredelse av straffeloven § 272, jf. § 271 – og post III a og b – to overtredelser av straffeloven § 155 – gjøres den endring at straffen settet til 6 – seks måneder fengsel, hvorav 4 – fire – måneder gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år, jf. straffeloven § 34. Straffeloven § 79 bokstav a er iaktatt. For øvrig gjøres ingen endring i tingrettens dom.
3. Sakskostnader idømmes ikke.»
- (10) Også den andre tiltalte ble frifunnet for forsøk på omsorgsunndragelse.
- (11) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen for de forholdene som er avgjort ved tingrettens dom. Det gjøres i korte trekk gjeldende at lagmannsretten har anvendt straffeskjerpelsesprinsippet feil, noe som medfører at straffen er blitt betydelig for streng. Lagmannsretten har også tatt utgangspunkt i for høye straffenivåer for de enkelte lovbruddene isolert sett. I tillegg er det gitt for lite kompensasjon for liggetid og lang saksbehandlingstid, og det er ikke tatt hensyn til barnets beste ved straffutmålingen. Anken kan avgjøres ved at ankeutvalget setter ned straffen. Påstanden er at straffen settes ned.
- (12) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader. Det er i korte trekk anført at straffeskjerpelsesprinsippet ikke er anvendt feil, og straffen er heller ikke blitt vesentlig for streng. Lagmannsretten har gitt tilstrekkelig kompensasjon for liggetid og lang

saksbehandlingstid. Det er ikke grunnlag for å fremme anken. Det er lagt ned påstand om at anken forkastes.

- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anke over lagmannsrettens dom kan avgjøres uten ankeforhandling når utvalget enstemmig finner det klart at lagmannsrettens dom helt eller delvis bør oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (14) Lagmannsretten har tatt utgangspunkt i at straffen for volden i post II, som besto i slag eller dytt, slik at sønnen B dunket hodet i en bordplate og begynte å blø neseblod, isolert sett kvalifiserte til fengsel i 90–120 dager. Det er ikke vist til referanser fra rettspraksis. Ankeutvalget bemerker at lagmannsrettens utgangspunkt fremstår som strengt, se til sammenligning HR-2022-1321-A og HR-2021-1391-U. I førstnevnte avgjørelse mente Høyesterett at riktig utgangspunkt var fengsel i 60 dager for grov kroppskrenkelse ved at en voksen mann la en fjortenåring i bakken og satte seg oppå ham, med hjernerystelse og betydelige plager som følge. I den andre avgjørelsen fastsatte utvalget straffen for grov kroppskrenkelse ved blant annet knyttneveslag med nesebrudd til følge, til fengsel i 60 dager. Se videre uttalelser om straffenivået for overtredelser av straffeloven § 272 i Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 6.3.4.3 side 179, som de nevnte avgjørelsene også viser til.
- (15) For truslene mot to offentlige tjenestepersoner i post III tok lagmannsretten utgangspunkt i fengsel i 24–30 dager. Ankeutvalget bemerker at det som utgangspunkt skal reageres med ubetinget fengsel ved trusler mot politiet, jf. HR-2024-1820-U. Ankeutvalget uttalte i den avgjørelsen videre at lagmannsrettens straff på fengsel i 30 dager for ett tilfelle av drapstrusler mot politiet, ikke var for streng. Ved straffutmålingen ble det imidlertid lagt vekt på at tiltalte tidligere var dømt for en straffbar handling av samme art. Overtredelsen i den saken var mer alvorlig enn i forholdene i saken her. På den annen side dreier foreliggende sak seg om to tilfeller.
- (16) Ved utmålingen av den samlede straffen anvendes det såkalte straffeskjerpelsesprinsippet, som innebærer at det tas utgangspunkt i det mest alvorlige forholdet, og at det deretter gis et tillegg i straffen for de øvrige overtredelsene basert på skjønn, jf. HR-2017-1282-A avsnitt 75 og HR-2024-1901-A avsnitt 14 flg. Prinsippet innebærer at den samlede straffen blir mildere – ofte betydelig mildere – enn om straffen for de enkelte forholdene isolert sett var blitt lagt sammen. Det fremgår ikke nøyaktig av lagmannsrettens dom hvordan den samlede straffen er utmålt, men det synes som om den samlede straffen ligger nær det som ville være resultatet av en summering av straffen for hver enkelt post. Dette er ikke riktig rettsanvendelse. Det gjelder selv om en vesentlig del av fengselsstraffen er gjort betinget som følge av lang saksbehandlingstid.
- (17) Lagmannsrettens dom er etter dette beheftet med slike svakheter at den må oppheves.
- (18) Etter straffeprosessloven § 347 første ledd skal også ankeforhandlingen oppheves, «om ikke retten finner at opphevingen bare bør gjelde dommen». I dette tilfellet er det tilstrekkelig at opphevelsen bare gjelder dommen. Lagmannsretten må selv vurdere om ny ankeforhandling er nødvendig.
- (19) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom oppheves for straffutmålingen.

Espen Bergh
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)